

Koronavirüs (COVID-19) Hakkında Sık Sorulan Sorular

1. 1. Koronavirüs (Covid 19) Nedir, Ne Gibi Önlemler Almak Gerekir?

Yeni tip koronavirüs (Covid 19), ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde Aralık 2019 sonlarında görülmüştür. Solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) gösteren bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüstür. Salgın başlangıçta bu bölgedeki deniz ürünleri ve hayvan pazarında bulunanlarda tespit edilmiştir. Daha sonra insandan insana bulaşarak Vuhan başta olmak üzere Hubei Eyaleti'ndeki diğer şehirlere ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin diğer eyaletlerine yayılmıştır.

2. 2. Yeni Koronavirüs Nasıl Bulaşır?

Hasta bireylerin öksürmeleri aksırmaları ile ortama saçılan damlacıkların solunması ile bulaşır. Hastaların solunum parçacıkları ile kirlenmiş yüzeylere dokunulduktan sonra ellerin yıkanmadan yüz, göz, burun veya ağza götürülmesi ile de virüs alınabilir. Kirli ellerle göz, burun veya ağıza temas etmek risklidir.

3. 3. Koronavirüs Enfeksiyonu Tanısı Nasıl Konur?

2019 yeni koronavirüs tanısı için gerekli moleküler testler ülkemizde mevcuttur. Tanı testi sadece Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Ulusal Viroloji Referans Laboratuvarı'nda yapılır.

4. 4. Koronavirüs Enfeksiyonunu Önlemek veya Tedavi Etmek İçin Kullanılabilecek Virüse Karşı Etkili Bir İlaç Var mıdır?

Hastalığın virüs üzerinde etkili bir tedavisi yoktur. Hastanın genel durumuna göre gerekli destek tedavisi uygulanır. Bazı ilaçların virüs üzerindeki etkinliği araştırılıyor. Ancak şu an için virüse etkili bir ilaç yoktur.

5. 5. Antibiyotikler Koronavirüs Enfeksiyonunu Önleyebilir Mi veya Tedavi Edebilir Mi?

Hayır, antibiyotikler virüslere etki etmez, sadece bakterilere karşı etkilidir. Korona bir virüstür ve bu nedenle enfeksiyonu önlemek veya tedavi etmek amacıyla antibiyotikler kullanılmaz.

6. 6. Koronavirüsün Kuluçka (İnkübasyon) Süresi Ne Kadardır?

Virüsün kuluçka süresi 2 gün ile 14 gün arasındadır.

7. 7. Koronavirüsün Neden Olduğu Belirtiler ve Oluşturduğu Hastalıklar Nelerdir?

Belirtisiz olgular olabileceği bildirilmekle birlikte, bunların oranı bilinmiyor. En çok karşılaşılan belirtiler ateş, öksürük ve nefes darlığıdır. Şiddetli olgularda zatürre, ağır solunum yetmezliği, böbrek yetmezliği ve can kaybı gelişebilir.

8. 8. Koronavirüs Kimleri Daha Fazla Etkiler?

Elde edilen veriler doğrultusunda ileri yaş ve eşlik eden kronik hastalığı (astım, diyabet, kalp hastalığı gibi) olanlarda virüsün ağır hastalık oluşturma riski daha yüksektir. Bugünkü verilerle hastalığın yüzde 10-15 olguda ağır seyrettiği, yaklaşık yüzde 2 olguda da can kaybıyla sonuçlandığı biliniyor.

9. 9. Koronavirüs Hastalığı Ani Can Kaybına Neden Olur Mu?

Hastalanan kişilerle ilgili yayımlanmış verilere göre hastalık nispeten yavaş bir seyir gösterir. İlk birkaç gün daha hafif şikayetler (ateş, boğaz ağrısı, halsizlik gibi) görülmekte sonrasında öksürük, nefes darlığı gibi belirtiler eklenir. Hastalar genellikle 7 günden sonra hastaneye başvuracak kadar ağırlaşır. Dolayısı ile sosyal medyada yer alan, birden bire yere düşüp hastalanan veya hayatını kaybeden hastalarla ilgili videolar gerçeği yansıtmaz.

10. 10. Termal Kamera ile Tarama Uygulaması Yeterli Bir Tedbir Midir?

Termal kameralar, ateşi olan kişileri tespit etmek ve diğer kişilerden ayırarak hastalık taşıyıp taşımadıklarına yönelik ileri incelemeleri yapmak amacıyla kullanılır. Elbette o esnada ateşi olmayan hasta kişileri veya henüz kuluçka evresinde olup hastalanmamış kişileri bu şekilde tespit etmek mümkün değildir. Ancak tarama amacıyla kullanılacak hızlı ve daha etkili başka bir yöntem henüz bulunmadığından tüm ülkeler, termal kameraları kullanır. Termal kameralara ek olarak riskli bölgeden gelen yolculara uçaklarda farklı dillerde bilgilendirme yapılır, pasaport noktalarında yabancı dillerde hazırlanmış bilgilendirme broşürleri dağıtılır.

11. 11. Koronavirüs Aşısı Var mıdır?

Hayır, henüz geliştirilmiş bir aşısı yoktur. Teknolojideki gelişmelere rağmen insanlar üzerinde güvenle kullanılacak bir aşının en erken bir yılda üretilbileceği bildiriliyor.

12. 12. Hastalığa Yakalanmamak İçin Öneriler Nelerdir?

Akut solunum yolu enfeksiyonlarının genel bulaşma riskini azaltmak için önerilen temel ilkeler yeni tip koronavirüs (Covid 19) için de geçerlidir. Bunlar;

- El temizliğine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır. Antiseptik veya antibakteriyel içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.
- Eller yıkanmadan ağız, burun ve gözlerle temas edilmemelidir.
- Hasta insanlarla temastan kaçınılmalıdır (mümkün ise en az 1 m uzakta bulunulmalı).
- Özellikle hasta insanlarla veya çevreleriyle doğrudan temas ettikten sonra eller sık sık yıkanmalıdır.
- Bugün için ülkemizde sağlıklı kişilerin maske kullanmasına gerek yoktur. Herhangi bir viral solunum yolu enfeksiyonu geçirmekte olan kişinin öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağızını tek kullanımlık kağıt mendil ile örtmesi, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek

içini kullanması, mümkünse kalabalık yerlere girmemesi, eğer girmek zorunda kalınıyorsa ağız ve burnunu kapatması, mümkünse tıbbi maske kullanması önerilmektedir.

13. 13. Çin Halk Cumhuriyeti'nden Gelen Paket Ya Da Ürünlerden Koronavirüs Bulaşma Riski Var Mıdır?

Genel olarak bu virüsler yüzeylerde kısa süre canlı kalabildikleri için paket veya kargo ile bulaşma olması beklenmemektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün de bu konuda kısıtlaması yoktur.

14. 14. Genel Enfeksiyondan Korunma Önlemleri Nelerdir?

El temizliğine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptikleri kullanılmalıdır. Antiseptik veya antibakteriyel içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.

Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağızın tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmesi, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içinin kullanılması, mümkünse kalabalık yerlere girilmemesi önerilir.

15. 15. Evde Bakılan Hayvanlar Yeni Koronavirüsü (Covid 19) Taşıyıp, Bulaştırabilir Mi?

Evde bakılan kedi/köpek gibi evcil hayvanların yeni koronavirüsle (Covid 19) enfekte olması beklenmemektedir. Ancak evcil hayvanlarla temas sonrası her zaman için ellerin su ve sabunla yıkanması gereklidir. Böylece hayvanlardan bulaşabilecek diğer enfeksiyonlara karşı korunma sağlanacaktır.

16. 16. Burnunuzu Tuzlu Suyla Yıkamak Yeni Koronavirüs (Covid 19) Enfeksiyonunu Önleyebilir Mi?

Hayır. Burnu tuzlu suyla düzenli olarak yıkamanın yeni koronavirüs (Covid 19) enfeksiyonundan korunmada bir faydası yoktur.

17. 17. Sirke Kullanımı Yeni Koronavirüs (2019-Ncov) Enfeksiyonunu Önleyebilir Mi?

Hayır. Sirke kullanımının yeni koronavirüs (2019-nCoV) enfeksiyonundan korunmada bir faydası yoktur.

Kaynak: T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi Başkanlığı'nın "COVID-19 Halka Yönelik Sıkça Sorulan Sorular" başlıklı yazısından alınmıştır.